

Transparens och lekfullhet?

Motsättningar i användningen av robotdjur i demensvård

Marcus Persson, Clara Iversen, David Redmalm. (2019). *Arbetsmiljö i den robotiserade demensvården: sociala robotars betydelse för vårdgivares arbetssätt och arbetsmiljö*. AFA Försäkring.

Forskningsproblem

- Sociala robotars förmåga ska vara transparent för användare (Złotowski et al. 2020; Tuncer et al. 2023)
 - Men de utformas för att ge användaren en känsla av en levande varelse (Alač 2016; Krummheuer 2016).
- Svårigheter att navigera verkligheten (Lindholm 2015) gör det särskilt viktigt med tydlighet (SMER 2014)
 - Men lekfullhet kan vara en viktig del av demensvård (Kontos 2017).
- Hur agerar vårdgivare och personer som bor på vårdboende i förhållande till robotdjurs tvetydighet?

Robotar och övervakning
i vården av äldre – etiska
aspekter

*Rapport av Statens medicinsk-etiska råd
Stockholm 2014*

Smer rapport 2014:2

Tvetydighet när robotar används

- Klappa
- Prata
- Trösta
- Adoptera

Fotograf: Alice Öberg

En lekfull inramning

VÅR

LIS

MAJ

ROB

01 VÅR: Ska "vi se om vi får nå li:v i ren här da,
lis "tittar mot ROB när VÅR kommer fram

02 (0.4)

03 VÅR: Har du sett Lisbet.

04 (0.4)

05 LIS: +Lever "den? "

lis +sträcker sig fram och klappar under örat--> r.11

lis "tittar på VÅR"

06 (.)

07 LIS: °Nä[ej.°

08 MAJ: [Äre katten.

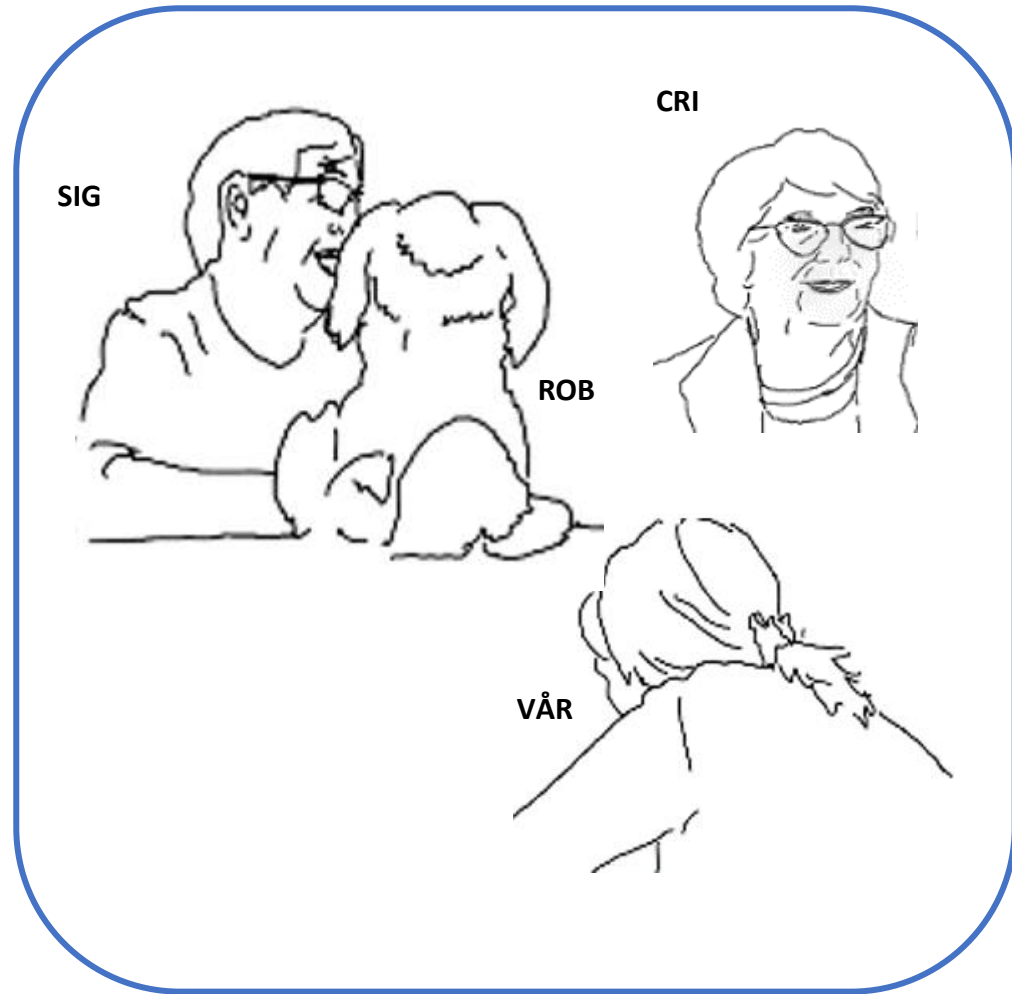
09 VÅR: °Ja° de e katten.

11 LIS: Den ä så fi::n. (.) Jaa::
12 (1.7)
13 LIS: °Den ä ju jätte^fin.°
vår ^vänder ROB och lägger framför LIS-->
14 (1.4)
15 ROB: Mja::o=
vår "tittar på LIS-->
16 VÅR: =.HHHo!
17 (.)
18 MAJ: >M[jao=mjao<
19 ROB: [Mja::o::
20 (0.5)
21 LIS: Ne*jmen! *
lis *tittar intensivt på ROB*
22 (0.7)

Att bemöta olika ramar

Excerpt 3d

35 SIG: &Damidamidam%bap&(.) %dam dam di-
&vänder ROB mot CRI &

cri %sätter sig

36 SIG: ÅÄ- Äre din hund?

sig æser på CRI-->

37 (1.2)

38 CRI: *Hurså

*ser framåt-->

39 (0.7)

40 SIG: Äre din hund?

41 (.)*(0.5)

cri *ser på SIG-->

42 SIG: Har du nån hund?

43 CRI: Du ja *prata- ja svarar inte på såna dumma æfrågor.

cri *ser på VÅR

sig

æser på VÅR

Excerpt 3e

- 44 (0.7)+(0.5)
vår +böjer sig mot CRI-->
45 VÅR: Vi sitter ju å pratar om [olika-
46 ROB: [Vaf vaf
47 vet du att vi har haft hund å ja
48 har ju också haft hund æ[Cristina=
sig æser på CRI och ler
49 CRI: [Ja har inte haft nån hund.
50 VÅR: Näe.
51 SIG: Nähä:::: du har inte haft nån hund.

Excerpt 3f

02 VÅR: Aa, han försöker ju flörta me dej också Cristina=

03 CRI =Ja såg de=[+jaa

+ler och ser på ROB

04 VÅR: [Du gjorde de, aa A han för[söker ju

05 CRI: [ja såg de

06 Aa aa

07 CRI: A de e bra

08 (.)

09 VÅR: Han tycker no att du är +%lite svårflörtad

%lutar fram, lägger hand på CRIs hand

cri

+stort leende-->

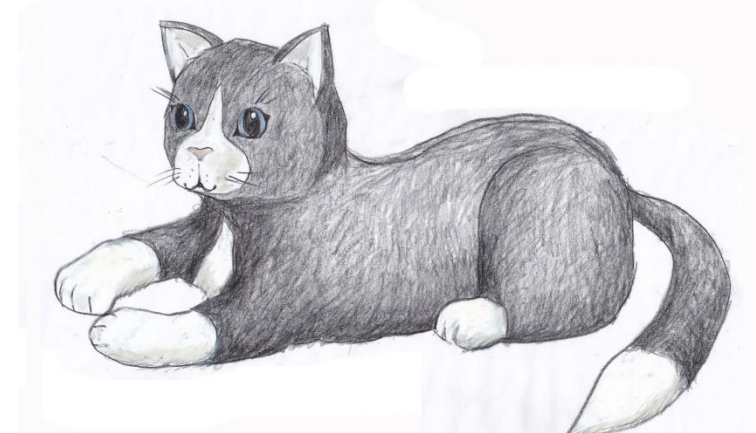
10 SIG: HAH HAH HAH

11 CRI: Ja man vet aldri

Diskussion

- Princip om transparens inom social robotik (Złotowski et al. 2020) kan ställas mot vaghet.
 - Rikta uppmärksamhet och uppmuntran utan att definiera.
 - Lekfullhet och småprat betonar robotarnas sociala funktioner.
- Dilemma om social inkludering och rätten att inte leka (se Finlay et al. 2008).

Några referenser

Alaç M (2016) Social robots: things or agents? *AI & Society* 31, 519-535.

Krummheuer, A. (2015). Technical Agency in Practice: The enactment of artefacts as conversation partners, actants and opponents. *PsychNology* 13: 179–202.

Finlay WML, Antaki C, Walton C and Stribling P (2008) The dilemma for staff in 'playing a game' with a person with profound intellectual disabilities: empowerment, inclusion and competence in interactional practice. *Sociology of Health & Illness* 30, 531-549

Pelikan, H. (2019) Tackling Interactional Challenges in Social Robots: A Multimodal Conversation Analytic Approach - ACM CHI Conference on Human Factors in Computing.

Pelikan, K., M. Broth, and L. Keevallik. 2020. 'Are You Sad, Cozmo?' How Humans Make Sense of a Home Robot's Emotion Displays. In *Proceedings of the 2020 ACM/IEEE International Conference on Human-Robot Interaction (HRI '20)*.

Redmalm et al. (2022). "Robotic animals in dementia care: Conceptions of animality and humanity in care organizations", *The Oxford Handbook of Animal Organization Studies*

Suchman, L. (2007) *Human and Machine Reconfigurations: Plans and Situated Actions*. Cambridge University Press, Cambridge.

Hutchby, I. (2001). *Conversation and Technology. From the Telephone to the Internet*. Polity Press, Cambridge.

